

REGLEMENTARI PRIVIND MONITORIZAREA INVESTITIILOR STRAINE DIRECTE IN ROMANIA – IMPLEMENTAREA REGULAMENTULUI UE 2019/452

Într-un mod discret și fără impact mediatic ori în opinia publică, în data de 11 octombrie a intrat în vigoare Regulamentul (UE) 2019/452 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 martie 2019 de stabilire a unui cadru pentru examinarea investițiilor străine directe în Uniune (“**Regulamentul**”) (<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj>).

Regulamentul stabilește cadrul pentru examinarea de către statele membre a investițiilor străine directe în Uniune din motive privind **securitatea sau ordinea publică** și pentru un mecanism de cooperare între statele membre, precum și între statele membre și Comisie, în ceea ce privește investițiile străine directe care sunt de natură să afecteze securitatea sau ordinea publică.

Pentru a stabili dacă o investiție străină directă este de natură să afecteze securitatea sau ordinea publică, statele membre și Comisia pot lua în considerare efectele sale potențiale printre altele asupra:

- (a) **infrastructurii critice**, fie ea fizică sau virtuală, inclusiv infrastructura din domeniul energiei, al transporturilor, al apei, al sănătății, al comunicațiilor, al mass-mediei, al prelucrării sau stocării datelor, infrastructura aerospațială, infrastructura din domeniul apărării sau infrastructura electorală ori financiară, asupra instalațiilor sensibile, precum și asupra terenurilor și proprietăților imobiliare, esențiale pentru utilizarea unei astfel de infrastructuri;
- (b) **tehnologiilor critice și produselor cu dublă utilizare**, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 1 din Regulamentul (CE) nr. 428/2009 al Consiliului, inclusiv tehnologiile inteligenței artificiale, ale roboticii, ale semiconductorilor și ale securității cibernetice, tehnologiilor aerospațiale, tehnologiilor din domeniul apărării și din cel al stocării energiei, tehnologiilor cuantice și nucleare, precum și nanotehnologiilor și biotehnologiilor;
- (c) **aprovizionării în ceea ce privește factorii de producție critici**, inclusiv energia sau materiile prime, precum și asupra securității materiale;
- (d) **accesului la informații sensibile**, inclusiv la date cu caracter personal, sau asupra capacității de a controla aceste informații; sau
- (e) **libertății și pluralismului mass-mediei**.

România a declarat mecanismul pre-existent de monitorizare a investițiilor directe implementat de către Consiliul Concurenței și Consiliul Suprem de Apărare al Țării – CSAT ca și mecanim corespunzător Regulamentului UE 2019/452.

(https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/june/tradoc_157946.pdf).

Mecanismul pre-existent de monitorizare a investițiilor din domeniile posibil afectând securitatea națională

Există de multă vreme în România un mecanism de monitorizare a investițiilor, în forma actuală din 2012, nu în mod specific pentru investiții străine directe (ISD) dar pentru orice achiziție, de către entități locale, UE și non-UE, posibil afectând „securitatea națională”. Este considerată achiziție atât achiziționarea directă de acțiuni cât și alte forme de preluare a controlului asupra unor întreprinderi ori active din domeniile relevante.

Monitorizarea este exercitată de către CSAT prin Consiliul Concurenței (art. 46 para 9-12 din Legea Concurenței nr. 21/1996, republicată, respectiv normele de aplicare, coroborată cu Hotărârea CSAT nr. 73/2012) iar aprobarea/refuzul sunt emise fie de către CSAT sau, dacă CSAT consideră necesar, este trimisă către Guvern care poate aproba/refuza o anumite tranzacție.

Domeniile monitorizate sunt: securitatea cetățeanului și a colectivităților; securitatea frontierelor; securitatea energetică; securitatea transporturilor; securitatea sistemelor de aprovizionare cu resurse vitale; securitatea infrastructurii critice; securitatea sistemelor informatice și a celor de comunicații; securitatea activității financiare, fiscale, bancare și de asigurări; securitatea producerii și circulației armamentului, munițiilor, explozibililor, substanțelor toxice; securitatea industrială; protecția împotriva dezastrelor; protecția agriculturii și a mediului înconjurător; protecția operațiunilor de privatizare a întreprinderilor cu capital de stat sau a managementului acestora.

Aprobarea/refuzul unei tranzacții, sau recomandarea către Guvern pentru aprobare/refuz, este bazată pe analiza discreționară a CSAT – poate fi refuzată o tranzacție dacă CSAT consideră că ar putea prezenta risc pentru securitatea națională. CSAT poate solicita opinii de la structurile serviciilor secrete ori de la autoritățile publice implicate în mod direct în sectorul corespunzător.

Deși în linii mari domeniile monitorizate în România se suprapun cu cele din Regulament, având în vedere și caracterul lor relativ general, este important de menționat că Regulamentul aduce și **noi aspecte** în discuție precum libertatea și pluralismul mass-media sau accesul la informații sensibile, precum și definiții specifice în domeniul tehnologiilor critice.

Întrucât Regulamentul este de directă aplicare, iar România a declarat mecanismul prezent ca și corespunzător mecanismului din Regulament, concluzia logică este că posibilele investiții ale investitorilor non-UE în noile domenii vor intra sub mecanismul existent de monitorizare.

Modificarea și completarea Mecanismului de Monitorizare a Investițiilor

Guvernul României a inițiat un proiect de Ordonanță de Urgență pentru implementarea prevederilor Regulamentului, cu modificarea și completarea mecanismului pre-existent, proiect care este în acest moment în procedura de consultare publică. (<http://e-consultare.gov.ro/w/consultare-publica-proiectul->

de-ordonanta-de-urgenta-privind-masurile-de-punere-in-aplicare-a-regulamentului-ue-452-2019-al-parlamentului-european-s%CC%A6i-al-consiliului-din-19-martie-2019/)

Ce aduce nou proiectul de Ordonanță de Urgență a Guvernului?

Proiectul stabilește un organism consultativ inter-instituțional denumit Comisia pentru examinarea investițiilor străine directe (CEISD) care va analiza orice intenții de investiții străine directe și va putea interzice ori propune interzicerea acelor care ar putea prezenta amenințări pentru securitate sau pentru ordinea publică.

CEISD se constituie pe lângă Guvernul României, prin decizie a Prim-ministrului, și este alcătuită din reprezentanți ai aparatului de lucru al Prim-ministrului, Administrației Prezidențiale, Ministerului Economiei, Energiei și Mediului de Afaceri, Ministerului Finanțelor Publice, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerul Apărării Naționale, Ministerului Justiției, Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Român de Informații (SRI), Serviciului de Informații Externe (SIE) și Consiliul Concurenței.

CEISD este un organ deliberativ și de analiză dar având și dreptul de a lua decizii. În cazul în care se identifică posibile amenințări la siguranța națională ori în caz de neîntrunire a majorității necesare pentru luarea unei decizii, se va solicita punctul de vedere al CSAT, care este de asemenea îndreptățit să escaladeze situația către Guvern.

Proiectul de ordonanță menționează de asemenea solicitarea aprobării *Consiliul Operativ de Securitate Cibernetică - COSC*, în situația în care investiția străină directă țintește ori are implicații în domeniul IT &C și care ar putea afecta ori dăuna securității și ordinii publice din România. COSC este un organism executiv inter-instituțional responsabil cu aspectele operative ale Strategiei Naționale de Securitate Cibernetică, lucrând în cadrul Serviciului Român de Informații (SRI).

Un aspect nou adus de proiectul de ordonanță, în linie cu Regulamentul, este nu numai stabilirea unui proces de analiză, cu aprobare simplă, condiționată, ori refuz al unei tranzacții, dar de asemenea instituirea unui proces de monitorizare și **posibilă retragere ulterioară a autorizării**, cu posibile măsuri protective precum suspendarea drepturilor de proprietate și vânzarea forțată în licitații publice.

În plus, proiectul conține reglementări speciale pentru **domeniul mass-media**. Acestea includ entități economice deținând licențe audio-vizuale la nivel național sau regional și publicații periodice având un tiraj mediu de cel puțin 5.000 de exemplare tipărite/zi în ultimul an calendaristic sau un portal web cu minimum 10.000 de accesări/lună.

Este de așteptat să vedem forma finală aprobată și publicată a ordonanței.